

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף הבטיחות

ירושלים, כ"ט אייר תשע"ט

03 יוני 2019

נוהל יציאה לעבודה חקלאית

1. תכנון

א. מטרת הפעילות – יוגדר ע"י המוסד החינוכי

ב. הגדרות:

ב.1 "עבודה חקלאית" – יציאה של תלמידים במוסד חינוכי לעבודה בקיבוץ או מושב או חווה חקלאית. העבודה עוסקת בעבודה בשדה, במטעים, כרמים או חממות. הפעילות מתבצעת יחד ובתיאום עם בעלי השטח החקלאי והיא נועדה לסייע לו בעבודה וכן לממש את ערך וחשיבות העבודה החקלאית בארצנו.

הערה: נוהל זה אינו עוסק בעבודה שגרתית של בתי ספר חקלאיים וחוות חקלאיות. עליהם לתאם את הפעילות החקלאית מול הקב"ט הרשותי או קב"ט המועצה האזורית.

ב.2 "גורם קולט" – חקלאי בודד, חווה חקלאית במוסד חינוכי או ביישוב, קיבוץ, מושב, מועצה.

ב.3 "איש קשר" – נציג "הגורם הקולט" אשר יעודכן בפרטי הפעילות ויוכל להפעיל נהלי חירום במקרה הצורך. יכול להיות קב"ט רשותי, מזכיר/ה, מוקד יישובי או כל אדם שימונה לשמש בתפקיד זה וילווה את הפעילות.

ג. תהליכי הכנת התלמידים

1. הכנה חינוכית הכוללת הצגה והסבר מטרת הפעילות

2. הכנה מעשית הכוללת מתן מידע לגבי משך, מיקום, אופי העבודה, ציוד נדרש

3. הכנה בטיחותית: הנחיות בטיחות ראשוניות

4. יתקבל אישור הורים חתום שאין מניעה בריאותית להשתתפות בפעילות

5. הכנה רפואית: הצהרת בדיקת מגבלות רפואיות והתייחסות אליהם

ד. תהליכי הכנת האישורים והפעילות הנדרשים

1. הכנות ארגוניות של בית הספר:

תכנון הפעילות, כח אדם, הסעות, לו"ז ותוכן תהליך הכנת תלמידים בבית הספר

2. צוות חינוכי ומקצועי:

א. לכל קבוצת תלמידים יתלווה מבוגר מטעם הצוות החינוכי, על פי המפתח:

- מלווה אחד לכיתה/לקבוצה שבה עד 20 תלמידים.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף הבטיחות

• 2 מלווים לכיתה/לקבוצה שבה מ-21 עד 40 תלמידים.

ב. לכל קבוצה יהיה מגיש עזרה ראשונה עם תיק עזרה ראשונה

ה. גורמים משפיעים

1. תנאי מזג האוויר ביום ובמקום הפעילות
2. אופי העבודה ורמת המורכבות מהיבט בטיחותי
3. מעורבות ואיכות הסיוע והתפקוד של הצוות החינוכי
4. רמה מקצועית ואיכות אנשי "הגורם הקולט"

2. תיאום

א. יצירת קשר ותאום ראשוני עם "גורם קולט"

ב. סיור מקדים או תאום טלפוני

1. מעבר על כל שנדרש מהגורם הקולט (כפי שמפורט בחוזר מנכ"ל ובמסמך זה).
2. סיכום הנחיות הבטיחות המחייבות בשטח ולפי אופי הפעילות והעבודה.
3. כתיבת מסמך הסכמות וסיכומים בהמשך לסיור המקדים. המסמך יישלח לגוף הקולט.

ג. תיאום מול "איש קשר"

התיאום כולל יידוע תאריך, משך הפעילות ודרכי תקשורת

ד. "תיאום מול הלשכה לתיאום טיולים"

פעילות זו דורשת ביצוע נוהל תיאום טיולים בלשכה לתיאום טיולים.

3. הכנות לקראת יציאה

1. תאום סופי עם "איש הקשר".
2. בקרה אירגונית (הסעות, הנהלת המוסד החינוכי, הורים).

4. סדר פעולות בכניסה לפעילות

- א. קליטה: בדיקה שתהליך הקליטה תואם סיכומים קודמים וכולל:
1. הנחיות והדרכה מעשית בהתאם לאופי העבודה.
  2. מתן הוראות בטיחות לעבודה.
  3. טיפול בקשיים או בעיות עם יחידים.
  4. הגדרה ותאום תפקיד ומקום מלווה/ים מטעם בית הספר, במהלך הפעילות.
- ב. אחראי לפעילות מטעם הצוות החינוכי יוודא למתן הנחיות בטיחות ראה סעיף 5 ז'

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף הבטיחות

• הערה: יש להבין שהמעבר מסביבה ממוזגת לפעילות גופנית, מהווה נקודת תורפה בטיחותית ולכן מחייב הסתגלות ודרוג מאמץ החלק הראשון של הפעילות.

ג. שהייה לאחר עבודה (במקרה של סיור או מפגש בנוסף לעבודה החקלאית) – בהתאם לתוכנית הפעילות.

5. נהלי בטיחות

א. בעת ששורר "עומס חום כבד" לא תתקיים עבודה בשטחים פתוחים וחממות, אלא במבנים ממוזגים בלבד (ניתן לבדוק תחזית ושעות מדויקות בחדר מצב טיולים).

ב. הסעות: ע"פ נהלי חוזר מנכ"ל.

ג. עידכון קב"ט / מזכיר הישוב בהתאם לצורך.

ד. לכל סוג עבודה חקלאית, ניתן להיעזר בנוהל חוזר מנכ"ל רלוונטי (דוגמה: קטיף, כוורות, רפתות וכו'..).

[חוזר מנכ"ל בטיחות במוסד החינוכי הפנימייתי והעבודה בחקלאות \(במשקים חקלאיים בכפרי הנער, בחוות החקלאיות ובפינות החל\) – מרץ 2018](#) – ראו פירוט הוראות רלוונטיות בנספח א'.

ה. חל איסור על נהיגה בטרקטורים. נסיעה בעגלות הקשורות לטרקטור רק בעגלות מורשות משרד התחבורה.

ו. אין לעזוב את שטח הפעילות ואת הקבוצה ללא אישור

ז. אחראי לפעילות מטעם הצוות החינוכי יוודא:

1) שניתנות הנחיות הפעלה בטוחה של כלי עבודה בהתאם לאופי העבודה

2) סיכונים מיוחדים לפי סוג העבודה: מטעים, פרדס, שדה וכדומה.

3) זהירות מכלים מכניים הנוסעים בשטח העבודה.

4) כיסוי ראש ולבוש מתאים לפעילות כולל נעליים סגורות

5) מריחת עור חשוף כהגנה מפני קרינה

6) המצאות מי שתיה בכמות מספקת וייזום הפסקות שתיה.

• הערה: יש להבין שהמעבר מסביבה ממוזגת לפעילות גופנית, מהווה נקודת תורפה בטיחותית ולכן מחייב הסתגלות ודרוג מאמץ החלק הראשון של הפעילות.

7) המצאות מגיש עזרה ראשונה כולל תיק עזרה ראשונה באזור הפעילות

8) המצאות רכב פינוי זמין באזור הפעילות

ז. נציג המוסד החינוכי יהיה נוכח עם התלמידים במשך כל הפעילות וישמש כבקר התנהגות

ח. במקרה של ארוע בטיחותי / ביטחוני:

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף הבטיחות

1. יש לפעול בהתאם לחומרת הארוע או במתן מענה מידי עצמאי או בפעולה תחת אחריות וניהול של גורמים מקומיים (רב"ש, ש, קב"ט).
2. מתן מענה מידי (סיכול / מניעה / סיכול, טיפול רפואי, פינוי).
3. חלוקת תפקידים ע"פ סדרי עדיפויות בין המבוגרים המלווים (דיווח למוקד מקומי, פינוי, טיפול בקבוצה, דיווחים).
4. תדרוך, עדכון והנחיות לקבוצה.
5. עדכון הנהלת בית הספר.
6. ריכוז גורמי סיוע בחירום:
  - א. משטרה – 100
  - ב. מד"א – 101
  - ג. גורם קולט בישוב: רב"ש, קב"ט הרשות
  - ד. מנהל בית הספר
  - ה. סיוע דרך חדר מצב טיולים משרד החינוך.

6. סיום וחזרה

- א. סיכום עם הגורם הקולט.
- ב. סיכום וארגון הקבוצה לחזרה.
- ג. בדיקת נוכחות.
- ד. הנחיות לגבי הנסיעה חזרה.
- ה. ביצוע סיכום פנימי והפקת לקחים לקראת הפעילות הבאה.